

Yliopiston koulujen tulevaisuuskuva - Kohti maailman parasta opettajuutta Suomen harjoittelukoulujen strategia 2020

Harjoittelukoulut ovat yliopiston kouluja ja niillä on yliopistolaissa määritelty tehtävä: ”Yliopistoon, jossa järjestetään opettajankoulutusta, kuuluu opetusharjoittelua ja opettajankoulutuksen kehittämistä varten tarpeellinen määrä harjoittelukouluja, joissa voidaan järjestää perusopetusta ja esiopetusta sekä lukiokoulutusta (88§)”. Harjoittelukoulut ovat yliopiston kouluja, joiden toiminta perustuu tieteelliseen tutkimukseen, toiminnan jatkuvaan arviointiin ja kehittämiseen.

Tulevaisuuskuvan taustalla nähdään seuraavat strategiset lähtökohdat:

- **yleissivistävän koulutuksen kehitysvaihe**
 - opetussuunnitelmauudistukset
 - opettajien jatkuvan kouluttautumisen tärkeys
 - digitalisaatio ja oppimisympäristöjen kehittäminen
 - ennakoiva ja tutkimustietoon perustuva yleissivistävän koulun kehittäminen
 - koulutusjärjestelmän ekologinen validiteetti
- **opettajankoulutus**
 - opettajankoulutuksen kehittämisohjelman linjaukset
 - opettajankoulutuksen opetussuunnitelmien uudistaminen
- **ohjattu harjoittelu**
 - valtakunnallisen ohjatun harjoittelun palautejärjestelmän kehittäminen
 - opettajaopiskelijoiden ilmaisema kokemus ohjatusta harjoittelusta
 - ohjatun harjoittelun laadun vahvistaminen ja tukeminen
- **alueellinen vaikuttavuus**
 - rooli alueellisena kehittämiskouluna
 - rooli alueellisena täydennyskoulutuskeskuksena yhdessä alueellisen koulutoimen kanssa
- **harjoittelukoulu yliopiston kouluna**
 - kehittämiskoulu
 - kokeilukoulu
 - tutkimuskoulu
 - kansainvälisyys ja koulutusvienti

Strategian painopistealueet ovat

1. Tutkiva, kokeileva ja kehittävä yliopiston koulu
2. Opettajien koulutustehtävä
3. Yleissivistävä koulu
4. Osaamisen ja kehittämisen lisääminen
5. Johtajuus ja yhteisöllisyys

1. Tutkiva, kokeileva ja kehittävä yliopiston koulu

Harjoittelukoulut ovat yliopiston kehittämiskouluja. Yliopistoyhteys tarjoaa yliopiston ja koulun kehittämisesintresseille erinomaisen alustan sekä mahdollisuuden koulutoimintaan, pedagogiikkaan, kasvuun ja kehittymiseen liittyviin yhteisiin tutkimus-, kokeilu- ja kehittämishankkeisiin.

Strategia-alueen painopisteitä ovat:

- tutkimukseen perustuva yleissivistävän koulutuksen ja ohjatun harjoittelun kehittäminen
- modernin pedagogiikan mallintaminen ja kehittäminen
- relevantin tutkimustiedon soveltaminen
- kehittämishankkeet ja yhteistyömallit yliopiston kanssa
 - yliopiston tutkimushankkeiden alusta
 - yliopiston ja koulun yhteiset hankkeet
 - oman henkilökunnan hankkeet
 - verkostohankkeet
- innovaatiotoiminta

Laadun ja toiminnan varmistus

- *vahvistetaan ja tuetaan henkilökunnan tutkimus- kokeilu- ja kehittämistoimintaa*
- *lisätään henkilökunnan hankekoulutusta ja -ohjausta*
- *professor of practise; vahvistetaan yhteistyötä tieteellisten mentoreiden kanssa*
- *selkeytetään ja tuetaan raportointi- ja julkaisutoimintaa*
- *kehitetään edelleen tutkimus- ja kehittämisstrategioita*
- *kehitetään alueellisen vaikuttamisen ja yhteistyön malleja*

2. Opettajankoulutustehtävä

Harjoittelukoulut järjestävät ohjattua opetusharjoittelua ja tutkivat sen toteutumista. Yliopistojen opettajankoulutusprofiilin mukaisesti ohjattuun harjoitteluun osallistuvat luokanopettajien, aineenopettajien, erityisopettajien ja opinto-ohjaajien koulutusohjelmien opiskelijat. Näiden lisäksi ohjattuun harjoitteluun osallistuu kansainvälisiä opiskelijoita erilaisista koulutus- ja opiskelijavaihto-ohjelmista. Opiskelijapalautteen perusteella opettajaopiskelijat arvostavat ohjattua harjoittelua ja pitävät sitä erittäin merkittävänä koulutuksensa osana.

Strategia-alueen painopisteitä ovat:

- ohjatun harjoittelun laatu ja kehittäminen
- opettajuuden kehittyminen ohjatun harjoittelun aikana
- työelämärelevanssi
- osallisuuden ja toiminnan vahvistaminen opettajankoulutusyksiköiden, harjoittelukoulujen ja ainelaitosten kesken

Laadun ja toiminnan varmistus

- *järjestetään ohjaajakoulutusta kaikille ohjaajille*
 - *lukuvuosittain uusille opettajille*
 - *täydennyskoulutusta kokeneille ohjaajille*
- *ohjauksen mentorointi*
- *vahvistetaan ohjatun harjoittelun tutkimusta*
- *osallistutaan yliopiston opettajankoulutuksen kehittämistyöhön ja -hankkeisiin*

3. Yleissivistävä koulu

Harjoittelukouluja on kaikissa opettajankoulutusta järjestävässä yliopistossa. Harjoittelukoulujen oppilasmäärä on noin 8000.

Strategia-alueen painopisteitä ovat:

- *syvällinen tiedonala- ja opetussuunnitelmaosaaminen*
- *tasa-arvo, demokratia ja arvo-osaaminen*
- *pedagogiset taidot*
- *rohkeus kehittää ja kokeilla*
- *uusien innovaatioiden soveltaminen*
- *proaktiivinen oppimisympäristöjen kehittäminen*
- *oppijälähtöisyys ja osallisuus*
- *koulu-kotiyhteistyö*

Laadun ja toiminnan varmistus

- *järjestetään opetushenkilöstölle ja rehtoreille säännölliset ammatilliset kehityskeskustelut*
- *laaditaan kehityssuunnitelmat*
- *kehitetään uusimman tutkimustiedon jakamisalustoja*
- *kehitetään ja otetaan käyttöön tutor- ja vertaismentoroinnin malleja*
- *osallistutaan strategia-alaan liittyvään pedagogis-didaktiseen tutkimustoimintaan*
- *oppijälähtöisyyden korostaminen*
- *strategiaan kirjattujen sisältöjen sisällyttäminen koulujen lukuvuosisuunnitelmiin*

4. Osaamisen kehittäminen ja lisääminen

Koulun kehittäminen on jatkuva prosessi. Harjoittelukouluverkoston ekosysteemissä kehitetään koko verkostoa ja kutakin yksittäistä koulua kaikilla koulutoiminnan ja yhteisen strategian osa-alueilla.

Strategia-alueen painopisteitä ovat:

- *laadun varmistaminen ja jakaminen*
- *pedagoginen ja yliopistopedagoginen osaaminen*
- *verkostot osaamisen kehittämisessä*
- *harjoittelukoulujen, opettajankoulutusyksiköiden ja ainelaitosten yhteistyö*
- *alueellinen vaikuttaminen*
- *kansalliseen koulutus- ja yhteiskuntapolitiikkaan vaikuttaminen*

Laadun ja toiminnan varmistus

- *osaamistarpeiden tunnistaminen ja osaamisen kokoaminen kehittyviksi professioiksi*
- *laaditaan opettajille ja rehtoreille henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat*
- *tuetaan ja vahvistetaan kehittämishankkeiden suunnitelmallisuutta ja raportointia*
- *jaetaan omaa asiantuntijuutta työyhteisössä ja alueellisesti*
- *akateemisten valmiuksien lisääminen*

5. Yhteisöllisyys ja johtaminen

Johtaminen on yhteisöllinen resurssi ja yksilöllinen mahdollisuus. Yhteisölliset hankkeet etenevät hyvin suunniteltuina ja hyvin johdettuina. Jaettu johtajuus vahvistaa sektoriosaamista ja hankejohtamista.

Johtajuus ja yhteisöllisyys strategia-alueen painopisteitä ovat:

- yhteisöllinen oppiminen ja koulu
- tiimijohtamisen vahvistaminen
- hankejohtamisen vahvistaminen
- strateginen johtaminen
- työelämätaidot
- vuorovaikutustaidot

Laadun ja toiminnan varmistus

- *järjestetään johtajuuskoulutusta rehtoreille ja henkilöstölle*
- *lisätään yhteisöllisen oppimisen mahdollisuuksia*
- *valitaan osaamiskartoitusten perusteella relevantteja kehittämishankkeita*
- *vahvistetaan tiimiohjaajuuksien malleja*
- *vahvistetaan osaamisen johtamista ja tiedolla johtamista*
- *vahvistetaan akateemista johtamista*